

แนวทางและเทคนิค

การเขียนผลงานวิชาการ

[รายงานการวิจัย : บทความวิจัย : บทความวิชาการ : ตำรา]

GUIDELINES AND TECHNIQUES FOR WRITING THE ACADEMIC PAPERS

[RESEARCH REPORT : RESEARCH ARTICLE : ACADEMIC ARTICLE : TEXTBOOK]

สัญญา เคนากูมิ

แนวทางและเทคนิค การเขียนผลงานวิชาการ

[รายงานการวิจัย : บทความวิจัย : บทความวิชาการ : ตำรา]

Guidelines and Techniques for Writing the Academic Papers

[Research Report : Research Article : Academic Article : Textbook]

แนวทางและเทคนิค การเขียนผลงานวิชาการ

[รายงานการวิจัย : บทความวิจัย : บทความวิชาการ : ตำรา]

Guidelines and Techniques for Writing the Academic Papers

[Research Report : Research Article : Academic Article : Textbook]

สัญญา เคนาภูมิ

 สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2564

240.-

สัญญา เคนาภูมิ

แนวทางและเทคนิคการเขียนผลงานวิชาการ / สัญญา เคนาภูมิ

1. การเขียนเชิงวิชาการ. 2. การจัดพิมพ์เอกสารทางวิชาการ.
3. การสื่อสารในการเรียนรู้และความคงแก่เรียน.

808.02

ISBN 978-974-03-3994-6

สปจ. 2451

สรรคุณค่าวิชาการ สู่สังคม
Knowledge to All
www.cupress.chula.ac.th

สิทธิในการผลิตและพิมพ์หนังสือเล่มนี้เป็นของสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแต่ผู้เดียว

การผลิตและการลอกเลียนหนังสือเล่มนี้ไม่ว่ารูปแบบใดทั้งสิ้น

ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 1,000 เล่ม พ.ศ. 2564

ผู้จัดทำนาย ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

สาขา ศาลาพระเกี้ยว โทร. 0-2218-7000-3 โทรสาร 0-2255-4441

สยามสแควร์ โทร. 0-2218-9881-2 โทรสาร 0-2254-9495

ม.นเรศวร จ.พิษณุโลก โทร. 0-5526-0162-4 โทรสาร 0-5526-0165

ม.เทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา โทร. 0-4421-6131-4 โทรสาร 0-4421-6135

ม.บูรพา จ.ชลบุรี โทร. 0-3839-4855-9 โทรสาร 0-3839-3239

โรงเรียนนายร้อย จปร. จ.นครนายก โทร. 0-3739-3023 โทรสาร 0-3739-3023

ม.พะเยา จ.พะเยา โทร. 0-5446-6799-800 โทรสาร 0-5446-6798

จัตุรัสจามจุรี (CHAMCHURI SQUARE) ชั้น 4 โทร. 0-2160-5301-2 โทรสาร 0-2160-5304

หัวหมาก โทร. 0-2374-1378 โทรสาร 0-2374-1377

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จ.นครราชสีมา โทร. 0-4492-2662-3

โทรสาร 0-4492-2644

Call Center (จัดส่งทั่วประเทศ) โทร. 0-2255-4433 <http://www.chulabook.com>

และเครือข่ายฯ

ร้านค้าติดต่อ แผนกขายส่ง สาขาหัวหมาก โทร. 0-2374-1375-6 โทรสาร 0-2374-1375

กองบรรณาธิการ : นิตยา ฤกษ์ถนอม

ออกแบบปก : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รูปเล่ม : รังษิณาสุโข สมัย

พิมพ์ที่ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [CUB 6310-006]

โทร. 0-2218-3562-3 โทรสาร 0-2218-3547

คำนำ

หนังสือ แนวทางและเทคนิคการเขียนผลงานวิชาการ : รายงานการวิจัย : บทความวิจัย : บทความวิชาการ : ตำรา (Guidelines and Techniques for Writing the Academic Papers : Research Report : Research Article : Academic Article : Textbook) เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงจากการศึกษาผลงานทางวิชาการและประสบการณ์การเขียนผลงานทางวิชาการตีพิมพ์เผยแพร่ผ่านโรงพิมพ์และวารสารทางวิชาการที่หลากหลาย สำหรับเนื้อหาสาระของบทเรียนมีลักษณะเป็นบทความวิชาการที่ผ่านกระบวนการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิมาแล้วเบื้องต้น โดยขอขอบข่ายหนังสือเล่มนี้กำหนดเป็น 7 บทเรียน จำแนกเป็น 2 ส่วนหลัก ดังนี้

ส่วนที่ 1 รูปแบบการเขียนผลงานทางวิชาการ ได้นำเสนอรูปแบบของผลงานทางวิชาการ 4 ประเภท ได้แก่ รายงานการวิจัย บทความวิจัย บทความวิชาการ และตำรา พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการเขียนผลงานทางวิชาการ ดังกล่าว แบ่งออกเป็น 4 บทเรียน ดังนี้

บทที่ 1 การออกแบบและการเขียนรายงานการวิจัย นำเสนอเทคนิคการออกแบบระเบียบวิธีการวิจัย ตลอดจนแนวทางการเขียนเนื้อหาสาระแต่ละหัวข้อในรายงานการวิจัย พร้อมนำเสนอแบบฟอร์มการเขียนรายงานการวิจัยเบื้องต้น

บทที่ 2 การเขียนบทความวิจัย นำเสนอหลักการพร้อมแนวทางและเทคนิคการเขียนบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ และแบบฟอร์มการเขียนบทความวิจัยเบื้องต้น

บทที่ 3 การเขียนบทความวิชาการ นำเสนอหลักการพร้อมแนวทางและเทคนิคการเขียนบทความวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ และแบบฟอร์มการเขียนบทความวิชาการเบื้องต้น

บทที่ 4 การเขียนตำรา นำเสนอหลักการ แนวทาง และเทคนิคการเขียนตำราทางวิชาการโดยเฉพาะเพื่อข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการของบุคลากรสายวิชาการ และแบบฟอร์มการเขียนตำราเบื้องต้น

ส่วนที่ 2 เทคนิคการเรียบเรียงงานเขียนทางวิชาการ เป็นการนำเสนอแนวทางและเทคนิคการเขียนและเรียบเรียงงานเขียนจากข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 3 บทเรียน ได้แก่

บทที่ 5 การจำแนกข้อมูลเชิงคุณภาพ นำเสนอแนวทางการพิจารณาจำแนกประเภทของข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งมีหลายรูปแบบลักษณะเพื่อเตรียมทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

บทที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำเสนอแนวทางและเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการนำข้อมูลที่จะวิเคราะห์

บทที่ 7 การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำเสนอแนวทางและเทคนิคการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างสิ่งใหม่จากข้อมูลที่มีอยู่

อย่างไรก็ดีสำหรับเนื้อหาบทเรียน**ส่วนที่ 1 รูปแบบการเขียนผลงานทางวิชาการ** สามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งงานเขียนเชิงปริมาณและงานเขียนเชิงคุณภาพ สำหรับ**ส่วนที่ 2 เทคนิคการเรียบเรียงงานเขียนทางวิชาการ** เนื้อหาส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปทางการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ผู้เขียนเห็นว่าแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณนั้นมีเอกสารตำราหรือหนังสือที่ผู้อ่านสามารถหาได้ไม่ยากนัก แต่สำหรับแนวทางเชิงคุณภาพนั้นผู้เขียนหรือเรียบเรียงไว้น้อย จึงหยิบมานำเสนอให้เห็นทั้งหลักการและแนวปฏิบัติรูปธรรมที่ถือว่าเป็นความรู้พร้อมใช้ในลำดับต่อไปได้

ผู้เขียนหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้า และเป็นคู่มือสำหรับนักวิชาการและนักวิจัยเพื่อสร้างสรรค์พัฒนาผลงานงานวิชาการให้มีคุณภาพ นำไปใช้ประโยชน์สำหรับการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

สารบัญ

หัวเรื่อง

หน้า

คำนำ
สารบัญ
สารบัญตาราง
สารบัญแผนภาพ

ส่วนที่ 1 รูปแบบการเรียบเรียงงานเขียนทางวิชาการ

บทที่ 1 การออกแบบและการเขียนรายงานการวิจัย.....	3
สารสังเขป.....	3
บทนำ.....	3
หลักการดำเนินการวิจัย.....	7
แนวปฏิบัติการดำเนินการวิจัย.....	21
บทสรุป.....	22
เอกสารอ้างอิง.....	24
บทที่ 2 การเขียนบทความวิจัย.....	25
สารสังเขป.....	25
บทนำ.....	25
องค์ประกอบโดยทั่วไปของบทความวิจัย.....	28
บทสรุป.....	37
เอกสารอ้างอิง.....	38
บทที่ 3 การเขียนบทความวิชาการ.....	39
สารสังเขป.....	39
บทนำ.....	39
องค์ประกอบของบทความวิชาการ.....	42
แนวทางการเขียนบทความวิชาการ.....	44
บทสรุป.....	59
เอกสารอ้างอิง.....	60

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 การเขียนตำรา.....	63
สาระสังเขป.....	63
บทนำ.....	63
กระบวนการและเทคนิคการเขียนตำรา.....	77
บทสรุป.....	82
เอกสารอ้างอิง.....	83

ส่วนที่ 2 เทคนิคการเรียบเรียงงานเขียนทางวิชาการ

บทที่ 5 การจำแนกข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	87
สาระสังเขป.....	87
บทนำ.....	87
แนวทางการจำแนกข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อสังเคราะห์งานวิชาการ.....	90
การประยุกต์หลักการจำแนกข้อมูลเพื่อกำหนดตัวแปรในงานวิจัย.....	103
บทสรุป.....	105
เอกสารอ้างอิง.....	105
บทที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	107
สาระสังเขป.....	107
บทนำ.....	108
ความหมายของการวิเคราะห์.....	110
กระบวนการวิเคราะห์.....	111
แบบการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	113
บทสรุป.....	128
เอกสารอ้างอิง.....	128
บทที่ 7 การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	131
สาระสังเขป	131
บทนำ.....	131
องค์ความรู้เกี่ยวกับการสังเคราะห์.....	134
แนวทางการสังเคราะห์งานวิชาการ	137

หัวเรื่อง	หน้า
ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิชาการ.....	139
บทสรุป.....	147
เอกสารอ้างอิง.....	147

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก [แบบฟอร์มตัวอย่างการเขียนรายงานการวิจัย].....	151
ภาคผนวก ข [แบบฟอร์มตัวอย่างการเขียนบทความวิจัย].....	157
ภาคผนวก ค [แบบฟอร์มตัวอย่างการเขียนบทความวิชาการ].....	161
ภาคผนวก ง [แบบฟอร์มตัวอย่างการเขียนตำรา].....	163
ภาคผนวก จ [ตัวอย่างการฝึกหัดการจำแนกข้อมูลโดยการออกแบบกรอบแนวคิดการวิจัย].....	166
ภาคผนวก ฉ [ตัวอย่างการฝึกหัดการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล].....	168
ภาคผนวก ช [ตัวอย่างแบบฝึกหัดการสังเคราะห์งานวิจัย].....	178

สารบัญตาราง

ตารางที่

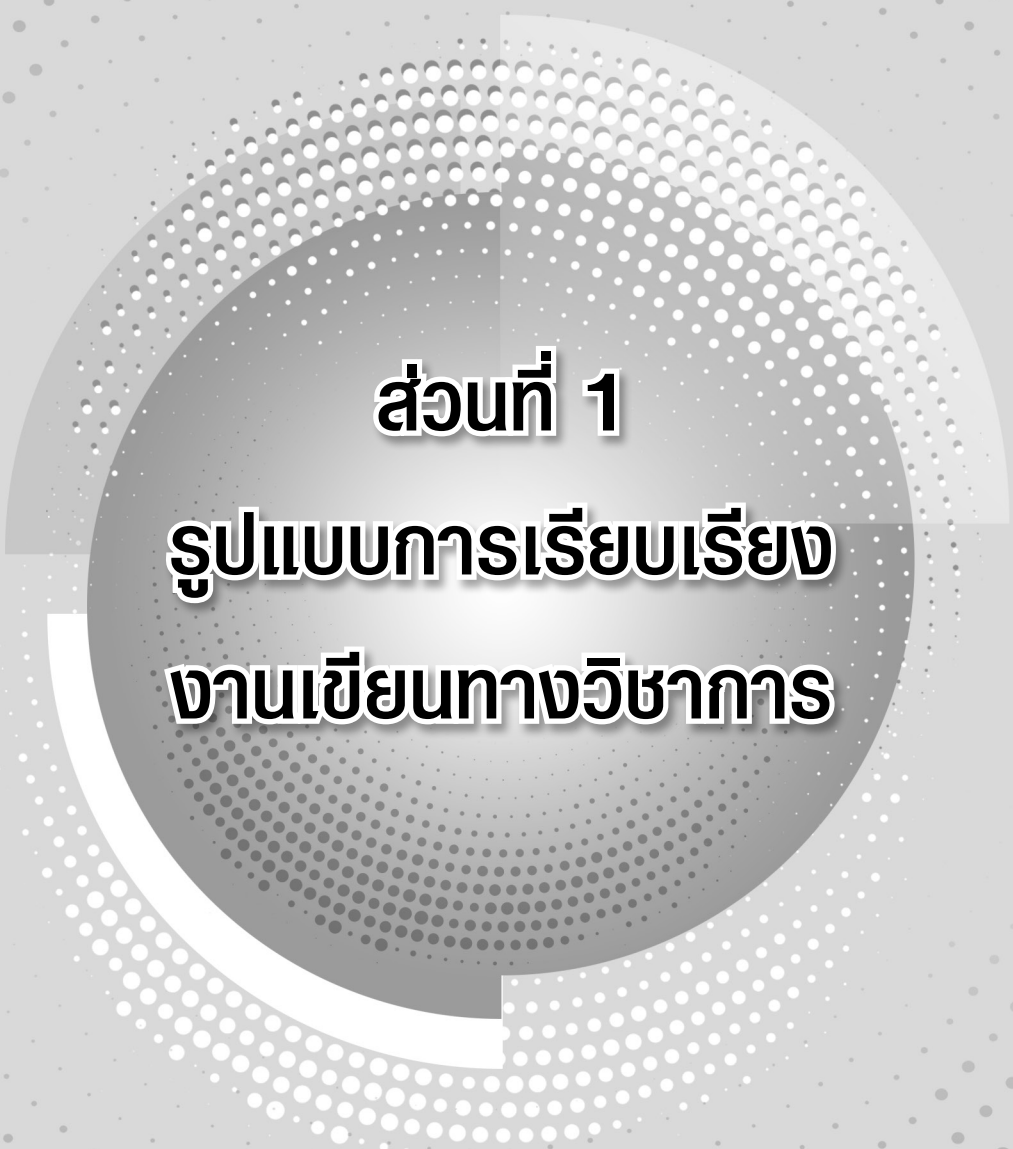
หน้า

1.1 ความสอดคล้องกันระหว่างกระบวนการแก้ปัญหาและ/หรือการพัฒนา การบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ กระบวนการนโยบายสาธารณะ และกระบวนการวิจัย.....	4
1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของเครื่องมือกับประเภทของข้อมูล.....	15
1.3 ประเภทของเครื่องมือกับแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	16
1.4 ความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างหลักการพื้นฐานการวิจัย (กระบวนการวิทยาศาสตร์) แนวปฏิบัติการวิจัย (การดำเนินการวิจัย) และ แนวปฏิบัติการนำเสนอผลการวิจัย (การเขียนรายงานการวิจัย).....	22
2.1 ตัวอย่างการตั้งข้อบ่งชี้ความวิจัย กรณีตั้งข้อบ่งชี้แบบหนึ่งผลงานวิจัยหนึ่งบทความวิจัย.....	29
2.2 ตัวอย่างการตั้งข้อบ่งชี้ความวิจัยกรณีตั้งข้อบ่งชี้แบบหนึ่งวัตถุประสงค์การวิจัยหนึ่งบทความวิจัย.....	30
3.1 ความเชื่อมโยงกันระหว่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับแนวปฏิบัติทฤษฎีอื่น.....	53
3.2 การวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสีย.....	55
4.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง “หนังสือ” กับ “ตำรา”	68
4.2 แนวทางการพิจารณาการจำแนกเชิงระบบ.....	72
4.2 ประเด็นการออกแบบบทเรียนจากคำอธิบายรายวิชา.....	78
4.3 การออกแบบบทเรียนจากหลักการเชิงทฤษฎี.....	79
4.4 การออกแบบบทเรียนจากการสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎี.....	80
5.1 จำแนกกระบวนการทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์.....	91
5.2 แสดงการจำแนกขอบข่ายและจุดเน้นที่สามารถศึกษา.....	92
5.3 เปรียบเทียบลักษณะของตัวแปรต้น/อิสระและตัวแปรตาม/ผล.....	97
5.4 ตัวอย่างขององค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้.....	97
5.5 ตัวอย่างการประยุกต์หลักการจำแนกข้อมูลเพื่อกำหนดตัวแปรในงานวิจัย.....	104
6.1 ตัวอย่างการวิเคราะห์ประกอบของธรรมาภิบาล.....	115
6.2 ตัวอย่างการวิเคราะห์รูปแบบบทบาทความเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	116
7.1 ขั้นตอนการสังเคราะห์ตามแนวคิดของนักวิชาการ.....	138

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1.1 ความสัมพันธ์คล้ายคลึงกันของวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนาารูปแบบต่าง ๆ.....	6
1.2 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	17
1.3 กระบวนการสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่.....	19
2.1 ตัวอย่างกรอบแนวคิดการวิจัย.....	32
2.2 องค์ประกอบของบทความวิจัย.....	37
3.1 ตัวอย่างวางแผนการเขียนเชิงองค์ประกอบ.....	47
3.2 ตัวอย่างการเขียนแนวกระบวนการนโยบาย.....	47
3.3 ตัวอย่างการเขียนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	49
3.4 ส่วนประกอบของระบบ.....	49
3.5 แสดงองค์ประกอบของธรรมาภิบาล (Governance).....	50
3.6 งานเขียนแบบเล่าเรื่องหรือพรรณนาความ.....	52
3.7 แนวทางการเขียนแบบตีความ (Interpretation).....	53
3.8 กิจกรรมที่ประกอบเป็นการคิดวิเคราะห์.....	54
3.9 องค์ประกอบของการวิพากษ์.....	56
3.10 รูปแบบแนวทางการเขียนบทความวิชาการ.....	58
3.11 องค์ประกอบของบทความวิชาการ.....	59
4.1 นิยามความหมายของตำราโดยทั่วไป.....	66
4.2 หลักการเขียนหนังสือหรือตำรา.....	76
5.1 แผนภูมิแกนต์กับงานโครงการ.....	94
5.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	96
5.3 องค์ประกอบของระบบ.....	99
5.4 แนวทางการจำแนกข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อสังเคราะห์งานวิชาการ.....	103
6.1 ความหมายของการวิเคราะห์.....	111
6.2 กระบวนการวิเคราะห์.....	112
6.3 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์จำแนกข้อมูล (Data Classification).....	114
6.4 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Components).....	115
6.5 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ.....	118
6.6 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์พยากรณ์ (Forecast).....	120
6.7 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ศักยภาพ (Competency).....	121

6.8	กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ตรวจสอบความรู้ (Knowledge Audit).....	123
6.9	กรอบแนวคิดการวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดหรือทฤษฎีแนวทาง).....	123
6.10	กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ค้นหาหลักการ (Principles Search).....	124
6.11	กรอบแนวคิดการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Benchmarking).....	125
6.12	กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ระบุประเด็นสำคัญ (Identify key points).....	126
6.13	กรอบแนวคิดการวิเคราะห์เพื่อการสังเคราะห์ (Analysis for synthesis).....	127
7.1	ลักษณะของการสังเคราะห์งานวิชาการ.....	136
7.2	กรอบแนวคิดเชิงองค์ประกอบ.....	140
7.3	กรอบแนวคิดเชิงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	140
7.4	กรอบแนวคิดเชิงกระบวนการ.....	141
7.5	ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกรอบการสังเคราะห์ กับการอธิบายขยายความลงรายละเอียด.....	144
7.6	การตีความ (Interpretation).....	145
7.7	ตัวอย่างเบื้องต้นโมเดลสรุปเป็นองค์รวมใหญ่ (Unity Package) (อาจมีรูปแบบที่หลากหลาย).....	146
7.8	กระบวนการวิเคราะห์งานวิชาการ.....	146

ส่วนที่ 1

รูปแบบการเรียบเรียง งานเขียนทางวิชาการ

บทที่ 1

การออกแบบ

และการเขียนรายงานการวิจัย

สาระสังเขป

วงรอบของกระบวนการวิจัยมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันกับการทำงานหลายสิ่งอย่างอื่น 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นตอนการสำรวจสภาพ ปัญหา อุปสรรค เงื่อนไขต่าง ๆ (2) ขั้นตอนการกำหนดแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหา การพัฒนา การกระทำให้ดีขึ้น (3) ขั้นตอนการปฏิบัติการแก้ปัญหา การพัฒนา การทดลอง และ (4) ขั้นตอนการติดตามผลและประเมินผลการปฏิบัติการแก้ปัญหา การพัฒนา การกระทำให้ดีขึ้น ส่วนหลักที่สำคัญของกระบวนการวิจัย ได้แก่ (1) การกำหนดประเด็นวิจัย (2) การบัญญัติคำศัพท์หรือการใช้คำวิชาการ (3) การกำหนดจุดขยายขอบแห่งความรู้ (4) การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย (5) การตั้งชื่อเรื่องวิจัย (6) การกำหนดขอบเขตการวิจัย (7) การทบทวนวรรณกรรม (Literature review) (8) การนิยามศัพท์ปฏิบัติการ (9) การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล (10) การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล (11) การวิเคราะห์ข้อมูล (12) การนำเสนอผลการวิจัย (13) การอภิปรายผลการวิจัย (14) การสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ (Synthesis) (15) การให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย (Suggestion) (16) การจัดทำรูปเล่มรายงานการวิจัย และ (17) การเผยแพร่ผลงานวิจัย

บทนำ

นักวิจัยรู้หรือไม่ว่า “วงรอบของการทำงานหลายสิ่งอย่างมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน” โดยหากนักวิจัยเข้าใจนิยามของสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างถ่องแท้แล้ว นักวิจัยจะสามารถเชื่อมโยงสิ่งนั้นกับสิ่งอื่นที่มีลักษณะคล้ายกันได้อย่างลงตัว โดยทั่วไปแล้ววงรอบของการทำงานหลายสิ่งอย่างมักจะมีลักษณะกระบวนการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นตอนการสำรวจสภาพ ปัญหา อุปสรรค เงื่อนไขต่าง ๆ (2) ขั้นตอนการกำหนดแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหา การพัฒนา การกระทำให้ดีขึ้น (3) ขั้นตอนการปฏิบัติการแก้ปัญหา การพัฒนา การทดลอง และ (4) ขั้นตอนการติดตามผลและประเมินผลการปฏิบัติการแก้ปัญหา การพัฒนา การกระทำให้ดีขึ้น เฉกเช่นวงรอบของการวิจัยก็มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับวงรอบของการทำงานอย่างอื่นหลายอย่าง ดังตาราง

ตารางที่ 1.1 ความสอดคล้องกันระหว่างกระบวนการแก้ปัญหาและ/หรือการพัฒนา กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ กระบวนการนโยบายสาธารณะ และกระบวนการวิจัย

กระบวนการแก้ปัญหาและหรือพัฒนา	กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์	กระบวนการนโยบายสาธารณะ	กระบวนการวิจัย	วัตถุประสงค์หลัก
การศึกษาสภาพปัจจุบัน	การวิเคราะห์ภาพแวดล้อม	การก่อรูปนโยบายสาธารณะ	การวิจัยเชิงสำรวจ	เพื่อให้ทราบสถานะปัจจุบันของสิ่งที่ไปแก้ปัญหาหรือพัฒนา
การสร้างวิธีการพัฒนา	การกำหนดกลยุทธ์	การกำหนดนโยบายสาธารณะ	การวิจัยเชิงปฏิบัติการสร้างวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนา	เพื่อสร้างวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนา หรือนวัตกรรมการบริหาร
การนำไปสู่การปฏิบัติ	การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ	การวิจัยเชิงทดลอง/การวิจัยติดตามและประเมินผล	เพื่อนำวิธีการพัฒนาไปปฏิบัติ
การประเมินผลวิธีการพัฒนาหรือนวัตกรรม	การประเมินผลกลยุทธ์	การประเมินผล การยุติ และการถ่ายโอนนโยบายสาธารณะ	การวิจัยการประเมินผล	เพื่อเป็นการประเมินผลวิธีการพัฒนา หรือ ประเมินผลนวัตกรรมว่า มีประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร

ที่มา: สัญญา เคนาภูมิ (2559)

จากตารางพบว่า โดยทั่วไปวงจรของการวิจัยที่คล้ายคลึงกับวงจรของการทำงานอย่างอื่น เพื่อให้ให้นักวิจัยได้เข้าใจถึงขั้นตอนที่แท้จริงของกระบวนการวิจัย โดยทั่วไปถ้อยคำที่ใช้เรียกในงานวิจัยมักจะบอกวาระยะของการวิจัย (Phase) ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ระยะโดยสังเขป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวิจัยระยะที่หนึ่ง: การวิจัยระยะแรกมักเป็นการสำรวจโดยจะใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) การวิจัยเชิงสำรวจมีลักษณะการค้นหาสืบเสาะเพื่อได้สารสนเทศหลายอย่าง คล้ายคลึงกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรในกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ โดยมีวัตถุประสงค์การสำรวจครอบคลุมในเรื่อง สภาพหรือสถานะที่เป็นอยู่ ปัญหาที่ประสบอยู่ อุปสรรคที่พบเจอ ปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อความเจริญหรือความล้มเหลว ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ฯลฯ

2. การวิจัยระยะที่สอง: เป็นการวิจัยเพื่อสร้างวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้ดีขึ้น มักใช้ระเบียบวิธีการวิจัยกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategy Making Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาและกำหนดแนวทางสำหรับการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาต่อยอดประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัยระยะที่หนึ่ง แนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนา มักจะใช้คำเรียกหลายคำ เช่น แนวทางการพัฒนา แผนนโยบายการพัฒนา ยุทธศาสตร์การพัฒนา กลยุทธ์การพัฒนา วิธีการพัฒนา นวัตกรรม การพัฒนา ฯลฯ

3. การวิจัยระยะที่สาม: เป็นการนำวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยจะใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) เป็นการนำวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาจากระยะที่สามมาดำเนินการปฏิบัติจริงโดยอาจทดลองในห้องปฏิบัติการ (Lap) หรือทดลองในสถานการณ์ทางสังคมจริง (Community Lap) การดำเนินการเชิงทดลองมักออกมาในลักษณะรูปของนโยบาย (Policy) ยุทธศาสตร์ (Strategy) ยุทธวิธี (Tactic) โครงการ (Project) กิจกรรมการดำเนินการ (Activity) โดยจะกำหนดค่าเป้าหมายของการดำเนินการเพื่อตรวจสอบว่าวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนานั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร

4. การวิจัยระยะที่สี่: การวิจัยเพื่อประเมินผลการดำเนินการจากการทดลองโดยจะใช้ระเบียบวิธีการวิจัยติดตามผลและประเมินผล (Monitoring and Evaluation Research) ซึ่งเป็นการวัดค่าผลการดำเนินการจากการวิจัยระยะที่ 3 การวิจัยการประเมินผลจะมีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องดังนี้

4.1 การวัด หมายถึง การสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักเกณฑ์ (Criteria) ที่ตั้งไว้ว่า (1) มีอยู่หรือไม่ และ (2) มีอยู่มากน้อยเพียงใด โดยมากมักจะวัดค่าออกมาให้เป็นตัวเลขเชิงปริมาณ และมักจะนำหลักการสองประเด็นมาเป็นเกณฑ์ในการวัด

4.1.1 ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลผลิตที่เกิดจากโครงการนั้น ๆ โดยทั่วไปโครงการแต่ละโครงการจะกำหนดไว้เป็นวัตถุประสงค์ของโครงการและกำหนดเป็นค่าเป้าหมายของผลผลิตโครงการ เป็นต้น

4.1.2 ผลลัพธ์ (Outcome) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นตามมาจากผลผลิต หรือพูดง่าย ๆ ว่าเป็นอนิสงส์ที่เกิดขึ้นจากผลผลิต หรือผลผลิตของโครงการก่อให้เกิดผลอะไรอีกตามมานั้นละคือผลลัพธ์ บางครั้งก็เรียกว่าผลกระทบ (Impact) ซึ่งอาจมีทั้งผลในทางบวก (Positive outcome) และผลในทางลบ (Negative outcome)

4.2 การประเมินผล หมายถึง การให้คุณค่าหรือการตีค่าราคาผลผลิตจากการวัดแล้ว เช่น การสำรวจรายได้ประชาชนจากการดำเนินโครงการของภาครัฐ พบว่า ประชาชนมีรายได้เท่านี้เท่านั้น การประเมินผลก็คือจำนวนรายได้เท่านี้เท่านี้หมายความว่าอย่างไร เช่น รายได้ที่พบการตีค่าว่าประชาชนยังยากจนอยู่ รายได้ที่พบการตีค่าประชาชนพ้นขีดความยากจนแล้ว รายได้ที่พบการตีค่าประชาชนร่ำรวยแล้ว ฯลฯ